

Logotopi

Om grunde, årsager og forklaringer

I arbejdet med psykoanalysen, både det teoretiske og det praktisk-kliniske, ser vi ofte, at forståelsen hjælpes af eller omvendt stranded på, at noget i et givet forløb faktisk afklares eller at vi omvendt, igen og igen, konfronteres med en insisterende vanskelighed eller gådefuldhed. Samtidig må vi også anerkende, at psykoanalysen lever og udfolder sig i et *kulturelt felt*, hvor der også findes andre, velkendte positioner (hypotetisk-deduktiv videnskabelighed, empiriske generaliseringer, religiøse rammeforståelser, historiske redogørelser, filosofi og videnskabsteori, lægevidenskab, psykologi, osv. osv.).

Selvom vi med Freud opretholder den antagelse, at psykoanalysen indtager sit eget felt, at den er *sui generis* ("af egen art", jvf. Freuds skrift, *Spørgsmålet om lægmandsanalysen*), hævder vi også, at den ikke er en slags "åbenbaringsreligion" med en egenartet initiations-ritus, der ikke behøver at "sige noget mere" om det, den siger noget om. Også den må arbejde med grunde, årsager og forklaringer – ikke nødvendigvis fuldstændigt, men dog i en vis udstrækning.

Den er derfor heller ikke immun over for filosofiske overvejelser af tilsvarende art. Også psykoanalysen er selv konfronteret med, at bestemte psykiske komplekser og velkendte sygdomstilstande har en genkendelig "rem af huden" – og huden er her de logiske problemer med forklaringer og grunde. Det er således velkendt, hvordan paranoiaen fremtræder med et særlig logisk stempel eller særtræk.

Dette bidrag til vort arbejde vil således i løbet af arbejdsåret 2017-2018 fremlægge og diskutere en række kortere tekster. Vi tager udgangspunkt i førsokratikernes leden efter et princip, et ARKE; går over Platons gådefulde KHORA-forklaringer i dialogen Timaios, og videre over Aristoteles' både velkendte men også uforståede teori om HYLEMORFISMEN og de fire årsager. Der er plads til 1-2-3 andre tekster, fra deltagernes side, før vi når frem til de moderne formuleringer af kausalitet og grunde, determinisme og indeterminisme, årsager og forklaringer, hvor vi måske også til sidst kan søge inspiration i kvantefysikken (særligt Feynmann).

Koordineret af Laurits Lauritsen